

De heer drs. W.J. Bos
Minister van Financiën
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Datum
28 augustus 2009

Geachte heer Bos,

Bij brief van 30 juni 2009 heeft u mij naar aanleiding van het algemeen overleg over de OV-chipkaart op 17 juni 2009 door de commissie voor Verkeer en Waterstaat verzocht om een toelichting op de volgende vragen:

1. wat de Nederlandsche Bank (DNB) verstaat onder bedrijven die 'in the scheme' opereren;
2. in hoeverre DNB de afgelopen vier jaar een oordeel heeft geveld over Trans Link Systems B.V. (TLS) in het kader van de egi-status en in hoeverre het volume aan financiële transacties voor DNB uitmaakt voor het al dan niet toetsen van een instelling aan de egi-criteria.

Mijn reactie hierop is de volgende:

1. Met de 'in the scheme' opererende bedrijven worden bedoeld alle openbaarvervoerbedrijven die met TLS een overeenkomst zijn aangegaan om deel te nemen in het OV-chipkaartsysteem voor het verlenen van openbaarvervoerdiensten.
2. Eind 2004 heeft TLS stukken bij DNB ingediend ter voorbereiding van een vergunningaanvraag voor het uitoefenen van het bedrijf van elektronischgeldinstelling. Dit is een gangbare procedure om aan de hand daarvan en door vervolgbesprekingen, aanvullende documentatie en eventueel aanvullend onderzoek tot een vergunningaanvraag te komen.

Begin 2006 ontstond er op Europees niveau discussie over de elektronischgeldrichtlijn. Eén van de onderwerpen in deze discussie betrof de vraag of ondernemingen die zogenoemde één-toepassingsystemen aanbieden – dat wil zeggen systemen waarbij het elektronisch geld slechts voor één toepassing kan worden gebruikt, zoals bij de OV-chipkaart – als elektronischgeldinstelling zijn aan te merken. Omdat hierover op korte termijn duidelijkheid van de Europese Commissie werd verwacht, is begin 2006 besloten om TLS vooralsnog niet aan te merken als elektronischgeldinstelling. De evaluatie van de elektronischgeldrichtlijn gaf echter geen aanleiding om tot de conclusie te komen dat het uitgeven van de OV-chipkaart geen activiteit van een elektronischgeldinstelling was.

Ecm/2009/01393/spe

Centrale bank en prudentieel toezichthouder financiële instellingen

DNB heeft vervolgens in september 2007 aan TLS medegedeeld dat TLS naar haar oordeel een elektronischgeldinstelling was die vergunningplichtig zou zijn zodra de grenswaarden van een maximum bedrag per kaart van EUR 150 en een maximumbedrag van met de uitgifte van elektronisch geld verband houdende verplichtingen van EUR 6 miljoen zouden worden overschreden. In dat verband is aangegeven dat het niet van belang was of uitsluitend voor openbaar vervoer kan worden betaald of ook voor producten buiten het openbaar vervoer.

TLS heeft vervolgens eind 2007 opnieuw stukken ter voorbereiding van een vergunningaanvraag bij DNB ingediend. Kort daarna bleek dat het door TLS in de OV-chipkaart gebruikte geheime cryptografisch algoritme ontrafeld was en bovendien een aantal zwakheden kende. De verwachting van TLS, onderbouwd door experts, was echter dat een geslaagde aanval op de kaart hooguit op termijn te verwachten was. DNB heeft op basis van de ingediende stukken en aanvullende informatie een aantal gesprekken met TLS gevoerd. Hierbij zijn de vergunningvereisten voor elektronischgeldinstellingen op grond van de Wet op het financieel toezicht aan de orde geweest. Daarbij kan onder andere worden gedacht aan solvabiliteits- en liquiditeitsvereisten en eisen met betrekking tot een minimum eigen vermogen, het beleid met betrekking tot de integere bedrijfsuitoefening en de inrichting van de bedrijfsvoering.

Medio 2008 heeft DNB desgevraagd aan TLS aangegeven dat naar haar oordeel de haar toen bekende informatie, waaronder de beveiliging van de OV-chipkaart, vooralsnog niet in de weg stond aan het indienen van een vergunningaanvraag voor een elektronischgeldinstelling door TLS. Wel werd hierbij de kanttekening gemaakt dat geen zekerheid kon worden geven over de uiteindelijke beslissing op de vergunningaanvraag. TLS heeft vervolgens begin september 2008 een vergunningaanvraag voor het uitoefenen van het bedrijf van elektronischgeldinstelling bij DNB ingediend. In het kader van de beslissing op de vergunningaanvraag heeft DNB verschillende mogelijkheden overwogen, die uiteindelijk zijn achterhaald door het aannemen van een nieuwe elektronischgeldrichtlijn van 5 mei 2009.

Deze nieuwe richtlijn beperkt de reikwijdte van het toezicht op elektronischgeldinstellingen ten opzichte van de huidige elektronischgeldrichtlijn. Hierdoor vallen uitgevers van kaarten als de OV-chipkaart, die enkel worden gebruikt voor een beperkte reeks van diensten of door een beperkt aantal aanbieders ('limited purpose'), buiten de reikwijdte van de nieuwe richtlijn. In de overwegingen bij de nieuwe richtlijn staat dat bij deze uitzondering onder andere is gedacht aan openbaarvervoerkaarten. De toepassing van de OV-chipkaart is vooralsnog beperkt tot het betalen voor openbaarvervoersdiensten bij de aangesloten OV-bedrijven. Anticiperend op de implementatie van die richtlijn heeft DNB de aanvraag van TLS voor een vergunning voor het uitoefenen van het bedrijf van elektronischgeldinstelling op 7 mei 2009 terzijde gelegd.

Het volume aan financiële transacties is in dit verband voor DNB uitsluitend van belang indien sprake is van een elektronischgeldinstelling. Het is geen criterium om te beoordelen of een onderneming is aan te merken als elektronischgeldinstelling. Indien sprake is van een elektronischgeldinstelling, dan is het volume van financiële transacties onder meer van belang om te bepalen of zij onder de wettelijke uitzondering in de Wet op het financieel toezicht valt en dientengevolge geen vergunning als elektronischgeldinstelling nodig heeft. Het gaat in dat verband om de zogenoemde floatgrens van EUR 6 miljoen.

Ik vertrouw erop hiermee genoegzaam op uw verzoek te zijn ingegaan.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized first name followed by a long, wavy horizontal line.

Ecm/2009/01393/spe